

Література:

1. 2016 Global retirement index: adapting retirement systems to changing demographics. URL:<http://www.silvereco.eu/2016-global-retirement-index-adapting-retirement-systems-to-changing-demographics/> (дата звернення: 15.10.2019).

Тудзьо Сергій В'ячеславович

студент 2 курсу ОС «магістр» ННІОТ, ТНЕУ
Науковий керівник – к.е.н., доцент Мелих О.Ю.

ФІСКАЛЬНА ЕФЕКТИВНІСТЬ СПРАВЛЯННЯ ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ

Одним із основних джерел наповнення бюджетів усіх рівнів у більшості розвинутих країн та країн, що розвиваються є прибуткові податки, серед яких – податок на доходи фізичних осіб (ПДФО).

Зокрема, у країнах, які є членами ОЕСР, надходження від справляння індивідуального прибуткового податку становлять близько 25% сукупних податкових надходжень.

З моменту набуття чинності Податковим кодексом України, механізм справляння ПДФО зазнав суттєвих змін: змінювались як ставка податку, так і база оподаткування.

На важливість ПДФО в Україні, як одного із суттєвих джерел наповнення бюджетів різних рівнів, вказує той факт, що з 2015 року спостерігається щорічне зростання частки надходжень від справляння даного податку у доходах Зведеного бюджету України (див. рис. 1.).

Так, у 2018 році від справляння ПДФО до Зведеного бюджету України надійшло 211,2 млрд. грн. або 17,9% сукупних доходів, що на 120,4 млрд. грн. більше порівняно з 2015 роком.

Особливо значні темпи зростання надходжень ПДФО до Державного бюджету України спостерігалися у 2015 р. Так, у 2015 р. обсяг надходжень ПДФО до державного бюджету зріс у 3,5 рази. Насамперед, це було зумовлено розширенням бази оподаткування ПДФО за рахунок оподаткування доходів у вигляді процентів та сум пенсій (що перевищують 10 тис. грн.) за ставкою 15%, а також запровадження військового збору (ставка 1,5%).

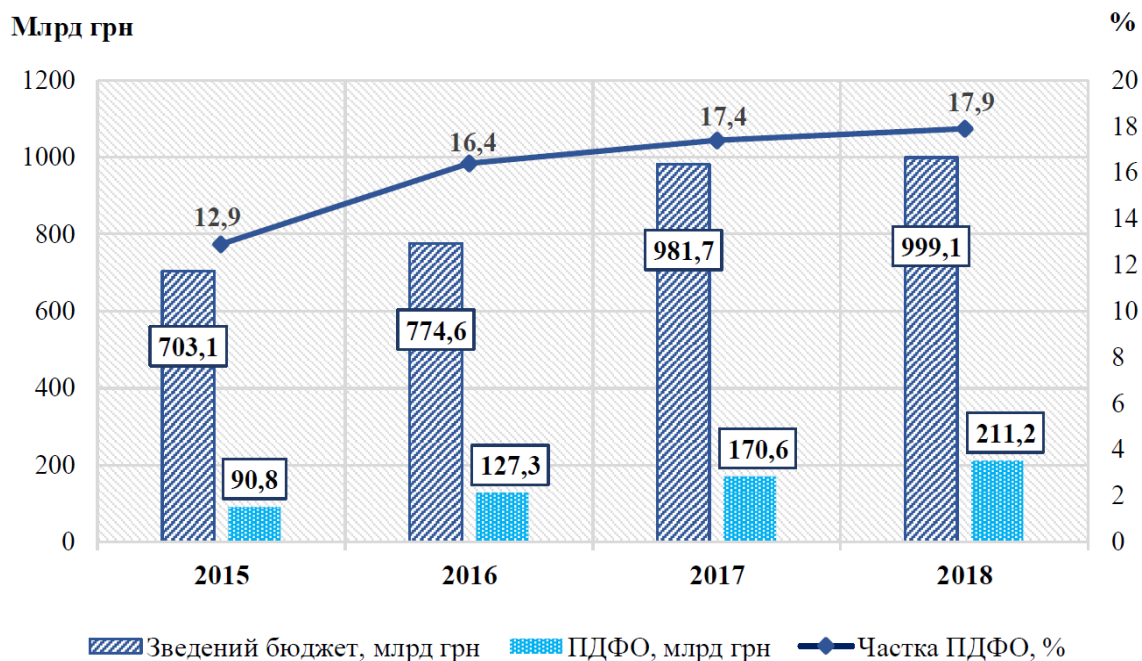

Рис. 1. Динаміка надходжень ПДФО та його частки у доходах Зведеного бюджету України.*

* Складено автором на основі [1].

З 2015 по 2018 р. надходження від ПДФО зросли на 232% (див. рис. 1.), що було пов'язано з встановленням у 2016 р. єдиної базової ставки ПДФО без обмежень доходів у розмірі 18% та підвищенням мінімальної заробітної плати з 1 818 грн. станом на 01.01.2015 р. до 3 723 грн. станом на 01.01.2018 р.

Згідно звітності про виконання Державного бюджету України, найбільшою складовою аналізованого податку у 2018 р. був податок на доходи у вигляді заробітної плати (57,9 млрд. грн.), що становить майже 63% надходжень ПДФО. П'ята його частина надходить до державного бюджету у вигляді військового збору (18,7 млрд. грн.), введеного у 2014 р. як тимчасовий засіб наповнення бюджету у надзвичайних умовах. Крім того, суттєву частку, 5,7% в розмірі суми сплати ПДФО, складають надходження від оподаткування процентів (5,3 млрд. грн.) [2].

Варто наголосити, що ПДФО – не лише джерело формування доходів державного та місцевих бюджетів, а й механізм перерозподілу доходів між різними верствами населення. За допомогою даного податку держава має можливість впливати на рівень доходів і заощаджень громадян. Він є соціальним регулятором, так як перерозподіляє доходи кожного члена суспільства, під час його сплати формуються взаємозв'язки платників з державою, так як кожен з них стає учасником бюджетного процесу щодо

формування доходів держави. Проте в Україні він зазначеної функції не виконує. Про неефективність державної політики щодо населення України свідчить і той факт, що за даними програми розвитку Організації Об'єднаних Націй, майже чверть населення України перебуває за межею бідності [3, с. 5]. Проблема соціальної несправедливості даного податку залишається невирішеною, що негативно впливає на доходи громадян, рівень добробуту населення України та забезпечення соціальних стандартів життя. Для зниження податкового тиску на доходи малозабезпечених верств населення Податковим кодексом України передбачені податкові соціальні пільги, однак застосовуються вони до вузького кола платників.

Література:

1. Дутова Н.В., Лесік Є.С. Оподаткування доходів фізичних осіб в Україні: проблеми та вдосконалення на базі досвіду зарубіжних країн. *Економіка і організація управління*. 2019. №1 (33). С. 43 – 52.
2. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua> (дата звернення: 11.09.2019 р.).
3. Приймак В.І., Голубник О.Р., Борщук Є.М. Вплив тіньової економіки на добробут населення України. *Економіка та держава*. 2017. № 9. С. 4–7.

Федак Василь Богданович

студент 2 курсу ОС «магістр» ННІОТ, ТНЕУ
Науковий керівник – к.е.н., доцент Сидор І. П.

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕСУ

У будь-якій країні світу структура державного бюджету, а також реалізація бюджетних процедур має свої національні надбання зумовлені специфікою розвитку політичних, економічних та соціальних правовідносин в державі. Формування та виконання державного бюджету – досить складний і тривалий процес. У окремих країнах світу існує практика складання бюджетів на 3-5 років наперед з відповідним уточненням на конкретний рік, який буде виконуватися [1, с. 65].

Бюджетна система будь-якої держави займає центральне місце у складі фінансової системи і базується на економічних і юридичних нормах та організаційно залежить від форми державного устрою. Так, для